

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-857 16 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1966(2)“ (TAIS Nr. 23-6302 (2)) PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
<p>Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2023-06-08</p>	<p>1. Dėl projekto 1 punkto. 1.1. NTAKD nuomone, netikslinga pritarti siūlymui keisti Alkoholio kontrolės įstatymo (AKĮ) AKĮ 16 straipsnio 3 dalį, įtvirtinant, kad įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams (tolau kartu vadinami – juridiniai asmenys), prekiaujantiems alkoholiniais gėrimais stacionariosiose viešojo maitinimo vietose, jų turima neterminuota mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais licencija suteiks teisę aptarnauti pirkėjus lauko sąlygomis ne didesniu kaip 80 metrų atstumu nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos įrengtose aptarnavimo vietose (zonose). Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra pateikti jokie motyvai ar objektyvūs argumentai dėl 80 metrų ribos išplėtimo, akcentuojant tik tai, kad, atsižvelgiant į miesto pastatų, šalia jų esančių skverų, ir gatvių lokaciją bei jų ypatumus (siauros gatvės, pėsčiųjų zonos ir kt.) kai kurie ūkio subjektai negali prekiauti alkoholiniais gėrimais lauko sąlygomis, laikydami AKĮ 16 straipsnio reikalavimo dėl 40 metrų atstumo ir galimai dėl to kreipiasi į savivaldybių administracijas su prašymais išduoti papildomą licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, kurortinio, poilsio ir turizmo sezonų laikotarpiu.</p> <p>Taigi, Įstatymo projekto 1 straipsniu siūlomas reguliavimas, Departamento nuomone, yra grindžiamas prielaidomis dėl ūkio</p>	<p>1. Nepritarti. Pagal dabartinį AKĮ 16 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą reglamentavimą, juridinis asmuo, turintis licenciją prekiauti alkoholiu (vartoti vietoje ar (ir) išsinešti), gali prekiauti alkoholiu 40 metrų atstumu nuo stacionarios viešojo maitinimo vietos. Tuo tarpu pagal Narkotikų, tabako ir alkoholio departamento išaiškinimą dėl 40 atstumo skaičiavimo¹, juridinis asmuo gali nurodytame atstume papildomai statyti prekystalį, baro lentyną ir kt., tačiau kartu nurodoma, kad aptarnauti klientus galima ir didesniu nei 40 metrų nuo prekybos vietos atstumu, jei alkoholinių gėrimų išdavimo ir laikymo vieta įrengta ne didesniu kaip 40 metrų atstumu. Praktikoje (skubos tvarka dėl trumpų Nutarimo projekto rengimo terminų pagal savivaldybių darbo tvarka pateiktą informaciją), juridiniam asmeniui, norinčiam vykdyti prekybą alkoholiniais gėrimais didesniu nei 40 metrų atstumu, jam uždedama papildoma administracinė ir finansinė našta (privalo sumokėti dar vieną rinkliavą į savivaldybės biudžetą) išsiimant papildomą sezoninę licenciją prekiauti silpnesniais alkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 15 procentų, ir užtikrinant, kad dalis aptarnaujamų klientų, esančių 40 metrų atstumu, ir klientai, kurie bus aptarnaujami didesniu nei 40 metrų atstumu,</p>

¹ <https://ntakd.lrv.lt/lt/subjektu-veiklos-prieziura/prekyba-alkoholiu-nuo-2018-m-sausio-1-d/prekyba-alkoholiniais-gerimais-lauko-salygomis>

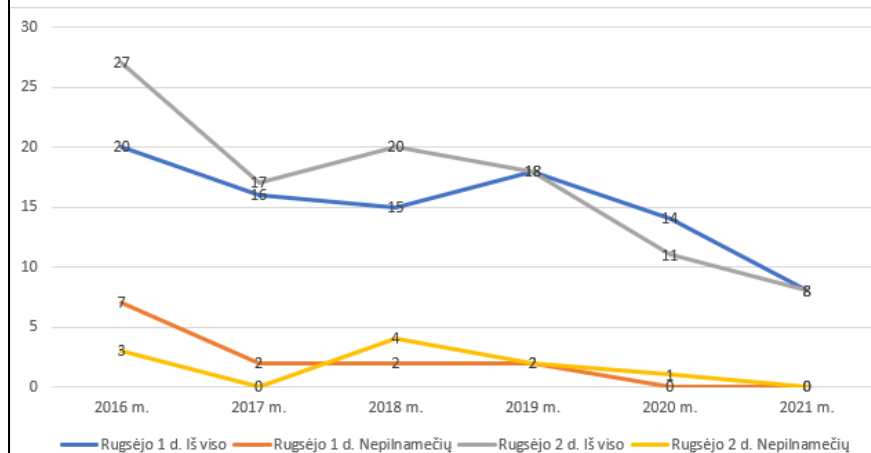
<p>subjektų tariamai patiriamų sunkumų, nepateikiant jokių tai patvirtinančių objektyvių įrodymų, pagrįstų valstybės mastu nustatytomis verslo problemomis esant dabartiniam reguliavimui ar konkrečiais duomenimis kiek ūkio subjektų patiria tokius sunkumus, kiek tokių licencijų buvo išduota ir kt.</p> <p>Departamentas taip pat informuoja, kad dabartinis AKĮ 16 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas 40 metrų atstumas buvo pasirinktas objektyviai, atsižvelgiant į tai, kad tokiu atstumu nuo viešojo maitinimo vietos yra realu aptarnauti klientus lauko sąlygomis ir dėl atstumo skaičiavimo nekilo niekada nesklaidumų bei nuo 2018 metų nėra nustatyta tokio pobūdžio pažeidimų. Nustačius 80 metrų atstumą, bus sudėtinga teikti kokybiškas viešojo maitinimo paslaugas, nes toks didelis atstumas sukelia riziką tiek aptarnaujančiam personalui dėl eismo ir jų pačių saugumo, tiek klientams dėl gaunamų alkoholinių gėrimų kokybės ir kitų viešojo maitinimo paslaugų teikimo.</p> <p>Priėmus Įstatymo projektu siūlomą 16 straipsnio 3 dalies pakeitimą dėl leidimo prekiauti alkoholiais gėrimais ne didesniu kaip 80 metrų atstumu nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos įrengtose aptarnavimo vietose (zonose), juridiniams asmenims, turintiems licenciją prekiauti alkoholiniais gėrimais, bus nepagrįstai didinamas alkoholio prieinamumas ir tai prieštarauja AKĮ 3 str. 10 ir 11 d. nurodytiems valstybės alkoholio kontrolės politikos principams, t. y. remti laisvos nuo alkoholio gyvenamosios aplinkos planavimą bei skatinti socialinės aplinkos be alkoholio kūrimą. Tokiu AKĮ pakeitimu bus išplėstas alkoholiniais gėrimais lauko sąlygomis prekiaujančių ūkio subjektų ratas bei lauko kavinių plotas, kuriose bus galima įsigyti stipriųjų alkoholinių gėrimų, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija viršija 15 procentų.</p> <p>Pažymėtina, kad visi ribojimai, susiję su ūkio subjektų veiklos laisve (ribojimais), sukelia verslui sunkumų, tačiau visų pirma būtina atsižvelgti į šių ribojimų tikslą – mažinti alkoholio vartojimą. Alkoholio vartojimas sukelia žalą visuomenės sveikatai</p>	<p>vartotų tik toje teritorijoje numatytus alkoholinius gėrimus. Toks išaiškinimas neatliepia Įstatymo leidėjos valios bei apsunkina verslo subjektų verslo sąlygas.</p> <p>Departamentas nepateikė įrodymų, pagrindžiančių teiginį, kad <i>siūlomas AKĮ pakeitimas nustatyti 80 metrų atstumą nuo stacionarios viešojo maitinimo vietos, apsunkins kokybiškų viešojo maitinimo paslaugų teikimą, nes toks didelis atstumas sukelia riziką tiek aptarnaujančiam personalui dėl eismo dalyvių ir jų pačių saugumo, tiek klientams dėl gaunamų alkoholinių gėrimų kokybės.</i> Atkreiptinas dėmesys, kad verslo atstovai, teikiantys maitinimo paslaugas, patys yra suinteresuoti užtikrinti kokybiškų paslaugų teikimą, taip pat užtikrinti, kad viešojo maitinimo vieta būtų saugi tiek jų darbuotojams, tiek klientams. Be to, nustatant Vyriausybės įgaliojimai institucijai atstumo nuo stacionarios viešojo maitinimo vietos skaičiavimo tvarką papildomai bus numatyta verslo atstovui, vykdančiam viešojo maitinimo veiklą, pareiga užtikrinti visų šiuo metu galiojančių darbo saugos ir sveikatos, taip pat viešosios tvarkos reikalavimų laikymąsi.</p> <p>Kartu pažymėtina, kad nesutiktina su argumentu, jog siūlomu AKĮ pakeitimu būtų sudaromos sąlygos nepagrįstai didinti alkoholinių gėrimų prieinamumą, nes ir dabar ūkio subjektai gali išsiimti papildomą licenciją prekybai silpnaisiais alkoholiniais gėrimais. Tuo tarpu siūlomas pakeitimas, užtikrins Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 ir 6 punktuose įtvirtintų proporcingumo ir aiškumo principų laikymąsi.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad AKĮ pakeitimo tikslas neskatinti alkoholio prekybą, o sudaryti optimalias paslaugas viešojo maitinimo teikimui, kas labai aktualu turizmo sektoriaus atsigavimui po COVID pandemijos sukeltų verslui pasekmių ir esant dabartinei geopolitinei situacijai Lietuvoje. Siekiant teisėkūros tikslų ir įsivertinti galimą</p>
---	---

<p>ir gerovei bei tuo pačiu daro didelę žalą šalies ūkiui bei savivaldybių bendruomenėms, todėl netikslinga lengvinti ir sudaryti išskirtines sąlygas ūkio subjektams plėsti šią veiklą bei sumažinti savivaldybių administracijų galias, juolab, kad savivaldybių administracijos ir dabar gali suteikti galimybes ūkio subjektams įrengti papildomas lauko kavines tose vietose, kur yra verslo ar visuomenės poreikis. Todėl, Departamento nuomone, tikslingiausia būtų šiuo metu nedaryti AKĮ pakeitimų dėl atstumų ir palikti esamus reikalavimus. Taip pat svarbu, kad savivaldybių administracijos turėtų svertus ir galėtų pasinaudoti AKĮ numatytais priemonėmis uždrausti ar apriboti prekybą alkoholiniais gėrimais savivaldybės teritorijoje, tokiu būdu prisidedant prie socialinės aplinkos be alkoholio kūrimo.</p> <p>Dėl projekto 2 punkto.</p> <p>NTAKD nuomone, AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 10 punkte įtvirtintas draudimas atitinka AKĮ tikslą (mažinti bendrąjį alkoholio suvartojimą, jo prieinamumą, ypač nepilnamečiams, piktnaudžiavimą alkoholiu, jo daromą žalą sveikatai ir ūkiui), todėl <u>nepritariame projekto išvada, kad tiek galiojantis, tiek siūlomas AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 10 punkto reglamentavimas yra perteklinis ir neproporcingai suvaržantis juridinių asmenų ūkinės veiklos laisvę.</u> Kaip minėta, visi ribojimai, susiję su ūkio subjektų veiklos laisve (ribojimais), sukelia verslui sunkumų, tačiau visų pirma būtina atsižvelgti į šių ribojimų tikslą – mažinti alkoholio vartojimą.</p> <p>Pasaulio sveikatos organizacija pripažįsta, kad alkoholio prieinamumo mažinimas yra viena esminių priemonių, padedančių mažinti alkoholio vartojimą.</p> <p>Pažymime, kad visuomenės, o ypač jaunų žmonių sveikata yra prioritetas prieš verslo interesus, o alkoholio vartojimas ir mokslas nėra suderinami.</p> <p>AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 10 punkto efektyvumą vienareikšmiškai patvirtina statistika, rodanti nuoseklų</p>	<p>alkoholio vartojimo padidėjimą, po kelių metų būtų galima atlikti siūlomo AKĮ pakeitimo poveikio vertinimą.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad siūlomu pakeitimu nėra apribojamos savivaldybių teisės AKĮ priemonėmis uždrausti ar apriboti prekybą alkoholiniais gėrimais savivaldybės teritorijoje, jei įvertinus visuomenės saugumą, viešąją tvarką, viešąjį interesą nusprendžia, kad turi būti uždrausta prekyba lauko sąlygomis ar apribotas tokios prekybos laikas, nustatytos vietos ir (ar) teritorijos, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.</p> <p>2. Nepritarti.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas patikslintas, atsižvelgiant į gautas Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pastabas, kad teisės aktai nenumato imperatyvaus reikalavimo bendrojo ugdymo įstaigoms nukelti rugsėjo 1-osios šventę (pirmąją mokslo metų dieną) į artimiausią darbo dieną, kai rugsėjo 1-oji sutampa su poilsio diena, nes pagal galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius mokslo metų pradžios pradžią, t. y. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 43 straipsnio 6 dalį, mokyklų bendruomenės ir savivaldybės, tokią teisę turi, bet neprivalo ja naudotis. Atsižvelgiant į tai, kad situacijų, kai dalis mokyklų mokslo metų pradžią nuspręs pradėti rugsėjo 1-ąją dieną, savaitgalį, nenukeliant jos į artimiausią darbo dieną, neįmanoma išvengti, manytina, kad apskritai netikslingas Seimo nario pateiktas siūlymas AKĮ 18 straipsnio 3 dalies 10 punkto formuluotei.</p> <p>Siekiant įvertinti Departamento pateiktą statistinius duomenis dėl alkoholio vartojimo, turi būti vertinami duomenys apie alkoholinių apsinuodijimo atvejų skaičių ir kitais laikotarpiais, t. y. ne tik rugsėjo 1 ir 2 dienomis,</p>
---	--

apsinuodijimų alkoholiu atvejų mažėjimą rugsėjo 1 ir 2 d.
*Apsinuodijimo alkoholiu atvejų skaičius rugsėjo 1 ir 2 d.
 2016 -2021 m.*

Apsinuodijimai alkoholiu		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Rugsėjo 1 d.	Iš viso	20	16	15	18	14	8
	Nepilnamečių	7	2	2	2	0	0
Rugsėjo 2 d.	Iš viso	27	17	20	18	11	8
	Nepilnamečių	3	0	4	2	1	0

Higienos instituto duomenys

pavyzdžiui, visą rugpjūčio, rugsėjo ar spalio mėnesį padieniui, tačiau Departamentas tokių duomenų neturi.

--	--	--